

Інформаційна довідка
щодо проекту Закону України «Про внесення змін до
Цивільного кодексу України та інших законодавчих актів України
щодо законодавчого забезпечення збереження права на компенсації,
виплати і доплати, призначені спадкодавцеві за рішенням суду,
за членами його сім'ї та спадкоємцями»
(реєстр. № 15032 від 16.02.2026)*

***Анотація:** Інформаційна довідка містить результати аналізу проекту Закону України «Про внесення змін до Цивільного кодексу України та інших законодавчих актів України щодо законодавчого забезпечення збереження права на компенсації, виплати і доплати, призначені спадкодавцеві за рішенням суду, за членами його сім'ї та спадкоємцями» (реєстр. № 15032 від 16.02.2026).*

***Ключові слова:** спадкодавець, члени сім'ї спадкодавця, спадкоємці, право на виплати, рішення суду.*

Вступ

Проект Закону України «Про внесення змін до Цивільного кодексу України та інших законодавчих актів України щодо законодавчого забезпечення збереження права на компенсації, виплати і доплати, призначені спадкодавцеві за рішенням суду, за членами його сім'ї та спадкоємцями» (реєстр. № 15032 від 16.02.2026) (далі – законопроект) згідно з пояснювальною запискою підготовлений за результатами аналізу звернень громадян та виявлення проблеми тривалого невиконання Пенсійним фондом України рішень судів, які стосуються виплати недоотриманих соціальних виплат фізичним особам. У випадку смерті таких фізичних осіб, на користь яких були ухвалені рішення судів щодо виплат, члени їхніх сімей, спадкоємці також стикаються з проблемою отримання успадкованих виплат. У пояснювальній записці йдеться про численні випадки, коли сума, присуджена до виплати спадкодавцю, не включається до складу спадщини. Тому метою запропонованих у законопроекті змін є законодавче забезпечення збереження права на компенсації, виплати і доплати, призначені спадкодавцеві за рішенням суду, за членами його сім'ї та спадкоємцями.

Основна частина

Відносини спадкування, зокрема, склад спадщини, коло осіб, які мають право спадкувати, право на одержання соціальних виплат, що належали спадкодавцеві, унормовані Цивільним кодексом України (далі – ЦК України). Статтею 1227 «Право на одержання сум заробітної плати, пенсії, стипендії, аліментів, інших соціальних виплат, які належали спадкодавцеві» ЦК України визначено, що «суми заробітної плати, пенсії, стипендії, аліментів, допомог у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю, відшкодувань у зв'язку з каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я, інших соціальних виплат, які належали спадкодавцеві, але не були ним одержані за життя, передаються членам його сім'ї, а у разі їх відсутності – входять до складу спадщини». Законопроектом

пропонується до переліку зазначених у частині першій статті 1227 ЦК України видів сум додати компенсації, виплати і доплати, призначені за рішенням суду. Але такі види виплат, на нашу думку, охоплюються поняттям «соціальні виплати», яке вжито у частині першій статті 1227 ЦК України. Тому не вбачається за доцільне їх виокремлювати. Варто підкреслити, що положенням частини першої статті 1227 ЦК України до складу спадщини віднесено всі види соціальних виплат, належні спадкодавцю, але не отримані ним за життя. Визначені за рішенням суду соціальні виплати є такими, що належать спадкодавцю, а отже вони входять у спадщину.

Водночас процедура спадкування потребує здійснення певних дій з боку спадкоємців. Зокрема, вони повинні звернутися до нотаріуса, повідомити про рішення суду і надати його, щоб під час оформлення спадкової справи дані про нездійснені Пенсійним фондом України виплати були внесені до складу спадщини. Так само процедура виконавчого провадження надалі неможлива без участі спадкоємців, які, звертаючись до виконавчої служби, повинні заявити про те, що набули статусу процесуальних правонаступників спадкодавця. Отже, питання вирішення проблем спадкування визначених у рішенні суду соціальних виплат спадкоємцями фізичної особи, яка набула на них право за життя, лежить не в площині правового регулювання, а потребує дотримання процедури спадкування та процедури виконавчого провадження самими спадкоємцями.

У більш складних випадках, якщо спадщина ділиться між кількома особами та існує спір щодо часток, Пенсійний фонд України може не здійснити виплату конкретному спадкоємцю, якщо матиме певні сумніви і доки не матиме доказів про обсяг частки цього конкретного спадкоємця. У таких ситуаціях проблема вирішуватиметься у судовому порядку.

Запропонована законопроектом зміна до статті 1219 ЦК України означатиме, що для спадкоємців виникне право на всі виплати, визначені у рішенні суду для спадкодавця, і вони їх надалі отримуватимуть, що суперечить природі соціально-правових відносин. Адже за рішенням суду спадкоємцями мають бути отримані лише заборговані спадкодавцю суми виплат, а не право спадкодавця на соціальні виплати. Зміни до статті 1227 ЦК України та статті 91 Закону України «Про пенсійне забезпечення» призведуть до звуження певних виплат спадкоємцям або унеможливлять їх, адже у запропонованій редакції всі перелічені у зазначених статтях виплати здійснюватимуться лише, якщо вони призначені за рішенням суду. На цей час чинні норми відповідних статей передбачають отримання спадкоємцями всіх належних спадкодавцю виплат без прив'язки до рішення суду.

Запропоновані законопроектом зміни до ЦК України та до Закону України «Про пенсійне забезпечення», у разі їх прийняття у запропонованій редакції, на нашу думку, можуть призвести до погіршення правового регулювання питання збереження права на компенсації, виплати і доплати, призначені спадкодавцеві за рішенням суду, за членами його сім'ї та спадкоємцями.

Висновок

Підсумовуючи викладене, вважаємо, що доцільність прийняття проекту Закону України «Про внесення змін до Цивільного кодексу України та інших законодавчих актів України щодо законодавчого забезпечення збереження права на компенсації, виплати і доплати, призначені спадкодавцеві за рішенням суду, за членами його сім'ї та спадкоємцями» (реєстр. № 15032 від 16.02.2026) у запропонованій редакції вбачається сумнівною з огляду на його зміст, а також із урахуванням того, що питання збереження права на компенсації, виплати і доплати, призначені спадкодавцеві за рішенням суду, за членами його сім'ї та спадкоємцями, належним чином законодавчо врегульоване.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

* Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.